

Bijlage 1: VNG heeft al vaak aangegeven dat het misgaat in de uitvoering, een onderbouwing

De VNG heeft herhaaldelijk benadrukt dat de uitvoering in de asiel- en migratieketen vastloopt. In maart 2025 presenteerden wij ons manifest *'De schaduwzijde van hoop, lef en trots'* (bijgevoegd als bijlage). Daarin hebben we duidelijk uiteengezet wat de gevolgen zijn van het huidige kabinetsbeleid voor gemeenten, hun inwoners en voor vluchtelingen zelf. Inmiddels is het kabinet demissionair. Toch zien we dat gemeenten, ondanks onze herhaalde en stevige signalen richting het Rijk, nog steeds te maken hebben met tegenstrijdig beleid, gebrekkige of ontbrekende afstemming met de uitvoerende gemeenten, en een gebrek aan erkenning en ondersteuning door de verantwoordelijke bewindspersonen. De kritiek hierop is geuit op tal van momenten, tijdens de Landelijke Regietafel Migratie & Integratie (LRT) en ook in diverse brieven, reacties en andere uitingen.

Dit kabinet werkt aan maatregelen die de asielketen (van opvang, huisvesting naar integratie) verder onder druk zetten, en niet bijdragen aan een goed werkbare keten.

Een paar voorbeelden hiervan:

Het voornemen tot een **verbod op de voorrang voor statushouders** op een woning, en anderzijds in een nieuwe regeling gemeenten extra middelen te bieden voor het versneld huisvesten van statushouders. Een [uitvoeringsscan](#) laat zien dat een verbod tot grote problemen in de uitvoering gaat leiden. Ook de [Raad van State](#) oordeelde negatief over het verbod op voorrang.

Het kabinet wil de **spreidingswet afschaffen**, en anderzijds roept zij gemeenten op om opvangplekken te realiseren zodat de doelen van dezelfde spreidingswet worden gehaald. De VNG heeft herhaaldelijk, met een breed gedragen [motie](#), aangegeven wat de gevolgen zijn:

[Spreidingswet werkt, maar VNG houdt zorgen over asielbeleid | VNG](#)
Ditzelfde beeld komt terug in de door ons uitgevoerde [Internetconsultatie](#).

VNG heeft regelmatig haar zorgen geuit over de [continuïteit rondom de Oekraïne opvang](#). Echte hulp vanuit het rijk blijft uit. [Minister](#) vraagt Oekraïense mannen om zelf een plek te zoeken. Gemeenten vragen om structureel en realistische kostenvergoeding, duidelijkheid hierover blijft uit.

Terwijl de opgave voor opvang van asielzoekers toeneemt, worden de benodigde middelen fors gekort, met name vanaf 2027. Deze [onrealistische bezuinigingen](#) zitten nu nog steeds in de begroting. VNG heeft gewaarschuwd voor de gevolgen van het afschaffen van de Landelijke Voorzieningen Vreemdelingen omdat er niets is geregeld en mensen op straat belanden. De [rechter](#) heeft besloten dat de minister gewoon moet blijven doorbetalen.

Geen afstemming, geen ruimte voor advies of toetsing uitvoerbaarheid

Als mede- overheid voeren gemeenten rijksbeleid voor de opvang, huisvesting en begeleiding bij integratie van vluchtelingen. Om ervoor te zorgen dat rijksbeleid ook bijdraagt aan uitvoerbaar instrumentarium voor gemeenten, dienen beleidsvoornemens tijdig afgestemd te worden en getoetst te worden op uitvoerbaarheid. In de afgelopen periode is de VNG herhaaldelijk geconfronteerd met maatregelen, regelingen en besluiten die niet afgestemd zijn of getoetst zijn op uitvoerbaarheid. Voorbeelden zijn de HAR+ regeling, de regeling doorstroomlocaties, de aanpassingen in de tijdelijke wet Oekraïne.

Geen steun voor lokale bestuurders die zich inzetten

Gemeentebestuurders zijn verantwoordelijk voor de lokale uitvoering van landelijke wet- en

regelgeving, zoals de Spreidingswet. Zij hebben daarbij de taak om inwoners te betrekken bij maatregelen op het gebied van asiel en migratie, bijvoorbeeld bij de realisatie van een opvanglocatie of huisvesting voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Het voortdurende gejojo over het wel of niet intrekken van de Spreidingswet zorgt voor veel onzekerheid en onbegrip. De verharding van het maatschappelijk debat en de toenemende polarisatie rond migratie vertalen zich ook lokaal: bestuurders staan onder grote druk en worden regelmatig geconfronteerd met dreiging en agressie vanuit de samenleving. In de afgelopen maanden kregen meerdere lokale bestuurders te maken met intimidatie, bedreigingen en ordeverstoringen door tegenstanders.

Ook aanwezig tijdens informatiebijeenkomsten voelden zich onveilig. De gemeente Best trok in april bij voormalig minister Faber om ondubbelzinnige steun, in plaats van parlementariërs die oproepen om naar demonstraties te gaan tegen de komst van een AZC. Andere gemeenten, waaronder Coevorden besloten om hun opvangplannen in te trekken. Daarnaast heeft ook de voorzitter van de tijdelijke asielcommissie uitgesproken dat steun vanuit de minister nodig is voor lokale bestuurders. <https://vng.nl/nieuws/spreidingswet-werkt-maar-vng-houdt-zorgen-over-asielbeleid>